

Nr 324.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anstånd med avsked åt viss i statens tjänst anställd sjuksköterskepersonal; given Stockholms slott den 20 maj 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 maj 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, social- och ecklesiastikdepartementen anför chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss:

För den sjuksköterskepersonal, å vilken civila tjänstepensionsreglementet äger tillämpning, gäller en pensionsålder av 55 år. Enligt 12 och 29 §§ av reglementet kan emellertid anstånd med avsked eller entledigande efter pensionsålderns inträde medgivas, dock icke i något fall för längre tid än två år.

I skrivelse den 28 april 1938 har *medicinalstyrelsen* anfört följande.

På grund av den kraftiga utveckling, som sjuk- och hälsovården genomgått under de senare åren, har efterfrågan på utbildade sjuksköterskor ökat i så avsevärd grad att ett stort antal nyinrättade sjukskötersketjänster ännu icke kunnat tillsättas med kompetenta innehavare. För att såvitt möjligt kunna fylla det ökade behovet av skolad arbetskraft inom sjuk- och hälso-

vård hava erforderliga åtgärder vidtagits: en del redan befintliga sjuksköterskeskolor hava utvidgats beträffande det elevantal, dessa skolor äro i tillfälle att mottaga, förarbeten pågå för inrättandet av nya sjuksköterskeskolor, dessutom har innevarande års riksdag för underlättande av rekrytering av sjuksköterskor beviljat stipendier till elever vid dylika skolor. Det har emellertid synts medicinalstyrelsen, att, då bristen på sjuksköterskor säkerligen kommer att under den närmaste tiden visa sig mycket kännbar, en ytterligare åtgärd borde vidtagas, nämligen att, därest de äro villiga därtill, bibehålla i tjänst de äldre sjuksköterskorna en viss tid efter pensionsålderns uppnående, exempelvis fem år.

För den kategori sjuksköterskor, som pensioneras jämlikt bestämmelserna i gällande reglemente för statens pensionsanstalt, möter en sådan åtgärd inga svårigheter, då § 18 av reglementet föreskriver, att befattningshavare, som uppnått pensionsåldern, må på vissa villkor av huvudmannen tillåtas kvarstå i befattningen, därest och så länge han prövas kunna på ett tillfredsställande sätt sköta tjänsten, dock icke längre än under fem år. Annorlunda ter sig frågan beträffande de sjuksköterskor, å vilka civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 (nr 442) äger tillämpning, nämligen bland andra sjuksköterskorna vid statens sinnessjukhus och serafimerlasarettet. I detta reglemente är tiden, för vilken tillstånd att kvarstå i tjänst efter pensionsålderns uppnående medgivits, begränsad till två år för ordinarie såväl som för extra ordinarie tjänstemän, såsom framgår av innehållet i 12 § respektive 29 § av sistnämnda reglemente.

Under åberopande härav har medicinalstyrelsen gjort framställning i syfte att möjliggöra temporär utökning av sistberörda anståndstid från två till fem år. Medicinalstyrelsens förslag avser allenast sådan sjuksköterskepersonal, som före 1941 års utgång uppnår 55 års ålder. Prövningen av anståndsfrågorna skulle ankomma på vederbörande myndigheter.

I ärendet har *statskontoret* den 14 maj 1938 avgivit infortrat yttrande. Ämbetsverket anför:

Med hänsyn till de av medicinalstyrelsen påvisade svårigheterna att besätta lediga sjukskötersketjänster vill statskontoret tillstyrka att åtgärder vidtagas för att för de närmaste åren framåt möjliggöra att hos statlig myndighet anställd sjuksköterska skall kunna bibehållas i tjänst under längre tid än nu gällande pensionsbestämmelser medgiva. Vad medicinalstyrelsen i sådant syfte föreslagit i fråga om anståndstidens utsträckande till högst fem år efter pensionsålderns inträde liksom beträffande ett dylikt anståndsmedgivandes begränsning till att gälla kvinnlig sjukvårdspersonal, som före 1941 års utgång uppnått den i civila tjänstepensionsreglementet föreskrivna pensionsåldern av 55 år, föranleder ingen erinran från statskontorets sida.

Enligt medicinalstyrelsens förslag skulle »vederbörande myndighet» äga medgiva det ifrågasatta anståndet med avsked. Då enligt 12 § 2 mom. a) civila tjänstepensionsreglementet den myndighet, som äger att från tjänsten avskeda tjänsteman, har att medgiva det anstånd med avsked, som nu kan ifrågakomma, har statskontoret uppfattat medicinalstyrelsens framställning på det sättet, att styrelsen med »vederbörande myndighet» åsyftar den myndighet, som har att från tjänsten meddela avsked. Med hänsyn till de särskilda förhållanden, som påkalla en utsträckning av anståndstiden, anser statskontoret emellertid det vara av väsentlig betydelse, att prövningen och beslutanderätten i fråga om anstånd i dessa fall anförtros åt en och samma myndighet samt att därvid väljes den myndighet — medicinalstyrelsen —

som har den bästa överblicken över personalförhållandena inom sjukvårdsväsendet. Genom en dylik centralisering till en myndighet torde även största förutsättningarna skapas för att de önskemål, som departementschefen i proposition nr 222 till 1934 års riksdag uttalat angående varsamhet vid tillämpningen av nu gällande regler om anståndsmedgivande, jämväl komma till beaktande i förevarande sammanhang.

Då den föreliggande framställningen avser en avvikelse från stadgandena i civila tjänstepensionsreglementet, torde densamma ej kunna vinna bifall utan riksdagens medverkan.

I övrigt har statskontoret ansett sig böra erinra om att bestämmelserna i 3 § civila tjänstepensionsreglementet innebära, att tjänsteman icke äger räkna tjänstår efter den regelmässiga pensionsålderns inträde. Ämbetsverket förutsätter, att ett bifall till framställningen ej medför ändring i detta hänseende.

Även jag anser mig böra i allt väsentligt tillstyrka medicinalstyrelsens förslag. I likhet med statskontoret finner jag dock, att prövningen av frågorna om förlängt anstånd med avsked eller entledigande bör centraliseras till medicinalstyrelsen. I fråga om försvarsväsendets sjuksköterskor läser medicinalstyrelsen därvid böra samråda med vederbörande försvarsgrens förvaltningsmyndighet på sjukvårdsområdet. *Departements-
chefen.*

Riksdagens medgivande måste inhämtas till att anståndstiden må utsträckas utöver den tid av två år, som i tjänstepensionsreglementet är stadgad. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser för beviljande av förlängt anstånd.

Under åberopande av vad sålunda anförts och med framhållande av att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen torde kunna avlåtas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tiden gått till ända, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att förlängt anstånd med avsked eller entledigande må beviljas sjuksköterskepersonal, å vilken civila tjänstepensionsreglementet äger tillämpning, i huvudsaklig överensstämmelse med vad här förordats.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. Wihlborg.